

Soluțiile OARB pentru dezvoltarea Capitalei

Ordinul Arhitecților din România – București (OARB) a prezentat astăzi, într-o conferință de presă, **Raportul pentru București 2018**, un document pregătit de arhitecți pentru a evalua principalele provocări cu care se confruntă spațiul urban al Capitalei și soluțiile pentru rezolvarea acestora și dezvoltarea orașului la standarde europene.

OARB propune ca, pornind de la această evaluare, administrația să pregătească soluții de dezvoltare urbană lucrând în echipă cu arhitecții, cu specialiștii din diverse domenii, cu companiile, cu cetățenii. În pregătirea lansării acestui Raport, OARB a organizat trei Ateliere de intervenție urbană, tocmai pe acest model, pentru a testa un posibil model de bună practică în intervenția urbană. Cele trei ateliere s-au ocupat de trei zone cu probleme ale Bucureștiului: Parcul Romniceanu - Cotroceni, Calea Călărașilor și Bucureștii Noi.

„Cred că este esențial ca prin Raportul pentru București 2018 și prin atelierile de intervenție urbană organizate să fie fixată ideea că expertiza de specialitate și arhitecții cu portofoliu pot și trebuie să influențeze deciziile pentru spațiul public”, a declarat presei arh. Șerban Sturdza, președintele OARB.

„Arhitectul trebuie să aibă o voce puternică în societate în raport cu legiuitorii, cu administrația și cu publicul larg, o voce de advocacy, să fie o forță și o influență care să promoveze arhitectura nu numai ca viziune și profesie, ci și ca mod de viață, soluție transformativă și comunitate.

Raportul pentru București 2018 prezintă principalele provocări cu care se confruntă spațiul urban al Capitalei în prezent, atât ca probleme, cât și ca soluții. Pentru ca Bucureștiul să poată deveni o adevărată capitală europeană, considerăm că este absolut necesar ca arhitecții să fie direct implicați, ca interlocutori experți în comunicarea interactivă dintre reprezentanții administrației locale și cetățeni”, a mai spus arh. Șerban Sturdza.

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA - FILIALA TERITORIALĂ BUCUREȘTI

Sediu: strada Sf. Constantin nr. 32 | 010219 București | România
T: +40 (0)21 303 92 26 | F: +40 (0)21 303 92 26 | E: contact@oar-bucuresti.ro | W: www.oar-bucuresti.ro
Cod fiscal: 14244188 | Banca: BRD | IBAN: RO34BRDE410SV21215944100

Raportul pentru București 2018: șase idei reprezentative

Raportul pentru București 2018 este un demers de interes public al Ordinului Arhitecților București, legitimat de **articolul 2** din legea 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect:

1. Activitatea în domeniul arhitecturii este un act de cultură de interes public, cu implicații urbanistice, economice, sociale și ecologice.

2. Creația arhitecturală este menită să organizeze funcțional și estetic spațiul construit, având obligația de a-l insera armonios în mediul înconjurător, în respectul peisajelor naturale și al patrimoniului imobiliar.

Cele **șase capitole** ale Raportului pentru București 2018 sunt: 1. Dezvoltare urbană; 2. Spațiu public; 3. Locuire și comunitate; 4. Patrimoniu și identitate; 5. Guvernanță; 6. Calitatea arhitecturii.

Pentru fiecare dintre aceste capitole, ideile esențiale sunt următoarele:

1. Dezvoltare urbană

Plan Urbanistic General al Bucureștiului, blocat în anul 2000. Deși Bucureștiul crește, nu se dezvoltă pe baza unui plan urbanistic general actual și flexibil. Actualul Plan a fost realizat în anul 2000. Deși se știa termenul său de valabilitate (de 10 ani), timp în care primăria ar fi avut timp să pregătească următorul PUG, demersurile pentru noul plan urbanistic au început în 2012.

În octombrie 2014, elaboratorul PUG (o asocierie condusă de Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu") a predat municipalității studiile de fundamentare ale primei etape de elaborare. În decembrie 2015, primarul interimar al Bucureștiului, Răzvan Sava, a declarat că noul PUG se află încă în prima fază din cele patru, principala cauză a întârzierii fiind, la momentul respectiv, absența datelor urbane deținute de sectoarele capitalei, instituții și furnizori de utilități.

Soluții:

1. Accelerarea finalizării primei etape de PUG și realizarea de consultări publice
2. Analiza publică a PUZ-urilor de sector și a direcțiilor prevăzute de acestea
3. Lista publică actualizată cu toate documentațiile de urbanism în vigoare (zone insuficient detaliate, regulamente de zonă protejată slabe) și perioada lor de valabilitate

4. Prioritizarea intervențiilor mici și a politicilor publice care facilitează aplicarea PUG-ului
5. Prezentarea cât mai rapidă a soluțiilor tehnice detaliate și asumarea acestora pentru a trece la nivelul etapei următoare, de realizare a regulamentului
6. Consultări publice pentru fiecare etapă de realizare a PUG-ului organizate de PMB, elaboratorii PUG, sectorul privat, organizațiile profesionale, societatea civilă
7. Asumarea unui calendar de lucru care să permită finalizarea PUG-ului în termenul anunțat.

2. Spațiu public

Plinta urbană, alternativă la pietele publice.

Plinta urbană este o resursă economică și de socializare neutilizată la potențialul său maxim. Trotuarul și plinta urbană formează spațiul public liniar al orașului. Conceptul de "plintă urbană" a apărut recent în studiile de specialitate legate de experiența locuitorului ca pieton și se bazează pe prioritizarea primului nivel al profilului stradal: parterul clădirilor. Acest instrument de urbanism „tactic” lucrează cu intervenții de frecvență joasă, precum varietatea funcțională, designul urban și spațiul public.

În centrul istoric, modificările legislative și transformările economice și urbanistice au închis multe dintre spațiile comerciale de la parter, ultima coerciție fiind exercitată asupra spațiilor comerciale din clădirile cu "bulină roșie".

Soluții:

1. Cartare a plintei urbane, urmată de studii de experiență urbană a utilizatorului ca pieton
2. Permeabilizarea plintei urbane, prin mărirea accesibilității și legăturilor între trotuar și spațiul interior
3. Plinta urbană impune studii punctuale pentru dezvoltarea centrului istoric și pentru cartierele Bucureștiului, rămase la nivel de dormitoare urbane
4. Modificarea legislației actuale pentru stimulare economică și culturală, care să asigure diversitatea de activități și o calitate a conținutului generator de spațiu public
5. Realizarea unui ghid de estetică a prezentărilor comerciale și a formelor de publicitate stradală regulamentară, echilibrate ca percepție și impact la nivel de pieton
6. Înființarea unui program integrat de promovare a magazinelor care activează online: selectarea unor spații centrale, de mici dimensiuni, ce pot oferi vizibilitate și a căror perioadă de închiriere să fie redusă la

1-3 luni, pentru o varietate cât mai crescută. Utilizările temporare, de scurtă durată, beneficiază de vizibilitate și instaurează tradiția.

3. Locuire și comunitate

Regenerare urbană prin industria creativă. În comunitatea din București există un mic sector al inițiativelor de regenerare urbană, care refolosește clădiri neutilizate sau subutilizate pentru a le adapta la nevoile actuale. „Refolosirea” unei clădiri, odată ce aceasta și-a pierdut scopul inițial pentru care a fost construită, nu este o practică recentă, dar a luat amploare odată cu identificarea oportunității de a utiliza spații în mod neconvențional, în condiții mai avantajoase economic în intervalul de timp în care nu sunt folosite. Din punct de vedere al dezvoltării durabile, aceste acțiuni sunt sustenabile pentru oraș. Cu atât mai mult, atunci când zone urbane întinse necesită intervenții, se impune acțiunea de regenerare urbană și rezolvarea aspectelor societale aferente.

Soluții:

1. Regenerarea urbană să devină o direcție obligatorie de intervenție în zonele existente prin programe și parteneriate public - private, cu organizații emergente
2. Programe de scutire de taxe pentru încurajarea companiilor tinere care desfășoară activități de interes public, comerciale și culturale deopotrivă
3. Posibilitatea utilizării spațiilor deținute de administrația locală, cu titlu gratuit, pe o perioadă care să acopere investițiile de amenajare și utilizare ale spațiului
4. Sprijinirea acestora, de către autoritatea locală, prin crearea de programe de consultanță juridică și administrativă
5. Crearea unor mecanisme de autorizare diferențiate

4. Patrimoniu și identitate

Riscul seismic, program public fără rezultate. Conform Institutului Național de Statistică, prin Recensământul Populației și Locuințelor din 2011 (ultimul realizat), în București existau 132.171 imobile de locuit, cuprinzând 844.541 locuințe. Dintre acestea, 86.662 imobile de locuit (65,2% dintre imobilele din București) sunt construite înainte de 1980, iar 31.511 imobile de locuit (23,7%) au fost construite înainte de 1945. Nu există informații publice referitoare la numărul persoanelor care locuiesc în aceste imobile.

Soluții:

1. Refacerea și completarea OG 20/1994 pentru a asigura cooperare între proprietari, asigurarea de locuințe temporare,

- proceduri de intervenție diversificate, proiecte integrate (corelare cu Legea nr. 153/2011 privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor), nu doar consolidări structurale
2. Extinderea și diversificarea surselor de finanțare publice cu fonduri și creditări private, cu un control mai atent al licitațiilor publice
 3. Refacerea expertizei (ca obiect sau în bloc) cu normative actualizate și dezvoltarea unui post de cercetare a fizicii construcțiilor istorice
 4. Programe de informare și educare a publicului.

5. Guvernanță

Centrul de Urbanism București. Dezvoltarea urbană neplanificată, urbanismul derogatoriu, lipsa de întreținere a spațiului public și a fondului construit, precum și întârzierea finalizării unui plan urbanistic general operațional sunt câteva din efectele incapacității administrației publice de a asigura o bună guvernanță. **Spre deosebire de București, capitalele europene și-au dezvoltat în timp instrumente de administrare care să își asume, profesionist, democratic și participativ, competențele specifice care decurg din strategia de dezvoltare complexă și echilibrată a orașului. În București, această instituție nu există.**

Soluții:

1. Introducerea obligatorie în lege a unei instituții de planificare urbană, de interes public, prin noul Cod al Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor, prefigurată a fi finalizată în 2020
2. Transparență decizională cu privire la organigrama și atribuțiilor, precum și a relației cu PMB, Instituția Arhitectului Șef, Comisia de urbanism și restul părților implicate în luarea deciziilor

6. Calitatea arhitecturii

Concursuri de soluții și concursuri de idei. În București, concursurile de arhitectură au fost sporadice, organizate cu mari dificultăți și, de regulă, fără consecințe. Dezvoltarea urbană durabilă presupune crearea și promovarea unor modele de bună practică, care să acționeze ca exemple pentru comunitate.

Concursul de soluții în domeniul arhitecturii și urbanismului este o procedură unanim acceptată în Europa pentru creșterii calității arhitecturii și a mediului urban în general. În practica achizițiilor publice, concursul de soluții primează ca procedură asupra licitațiilor deschise sau altor modalități prevăzute în lege.

Soluții:

1. Din 2016, noua Lege a achizițiilor publice aduce îmbunătățiri, adăugând mai multe criterii precum și cel de analiză cost – calitate, dar fără să încurajeze administrația locală spre preluarea acestui model. Este necesar un Ghid, în cadrul Legii Achiziției Publice, pentru administrația locală, în care să fie explicate procedura de concurs
2. Stabilirea unui procent și categorii din lucrările publice, care necesită proceduri de achiziții publice și care se pot face prin concurs
3. Modificarea legislației actuale pentru a facilita accesul echipelor tinere de arhitecți pe piața de arhitectură.
4. Caietele de sarcini și documentațiile pentru concursurile de soluții și teme de proiectare să impună un standard minim de calitate, luând în considerație și costul total de-a lungul duratei de viață.

Concluziile Atelierelor de intervenție urbană organizate de OARB

În cursul lunii aprilie 2018, în parteneriat cu asociații și grupuri de inițiativă civică și cu colaborarea specialiștilor în proiectare urbană și a reprezentanților administrației, Ordinul Arhitecților București (OAR București) a organizat trei Ateliere de Intervenție Urbană, pentru trei zone diferite ale Capitalei: Parcul Romniceanu - Cotroceni, Calea Călărașilor și Bucureștii Noi. **Această inițiativă anunță un demers care se dorește de lungă durată și care își propune să instituie un model de bună practică de consultare publică între administrație, specialiști și populație, care să stea la baza intervenției urbane.** În calitatea lui de garant al interesului public în ceea ce privește calitatea mediului construit și dezvoltarea urbană, OAR creează astfel cadrul de desfășurare al unui dialog competent inițiat de către profesioniști din domenii conexe pe tema posibilităților de dezvoltare ale orașului.

În urma Atelierelor, OAR București a formulat principiile de mai jos, pe care le va aduce în atenția administrației, în vederea asumării lor ca principii directe ale politicilor publice de patrimoniu.

- 1. Orașul istoric este cea mai credibilă formă de educație urbană și de arhitectură. Zonele istorice trebuie să beneficieze de abordare integrată și de politici proprii, dedicate specificului lor. Regenerarea urbană începe cu regenerarea comunitară.**

În raport cu patrimoniul construit, bucureștenii reprezintă astăzi în foarte mare măsură o populație alogenă, străină sau indiferentă față de sensul identitar al arhitecturii. Orașul istoric este tratat fie ca un produs exclusiv turistic, repopulat artificial și supus astfel unei rapide eroziuni, în absența unei comunități urbane asociate lui, fie ca un obstacol în calea dezvoltării urbane formulate în termeni de profit imobiliar și infrastructură rutieră. De aceea, înainte de formularea soluțiilor, se impune sprijinirea coagulării grupurilor de inițiativă civică - beneficiarul direct al intervențiilor urbane, singurul în măsură să fundamenteze și să revendice utilitatea publică a acestor demersuri. O comunitate puternică, articulată, poate și trebuie să impună administrației teme și direcții de acțiune corecte.

- 2. Strada și trotuarul trebuie înțelese ca un instrument esențial al regenerării urbane „în interes public”, ca teritoriu de drept al spațiului public, comunitar, ca liant al relațiilor de vecinătate și de cartier. Astfel, cartierele istorice devin, din canale de tranzit urban, destinații în sine.**

Lărgirea arterelor rutiere s-a dovedit, în experiența europeană a anilor 1950-60, un model inoportun și nociv: străzile mai largi au avut ca efect mai multe mașini în oraș și amplificarea congestiei traficului. Calea Călărașilor nu se referă la o stradă, ci la o zonă martor a orașului, în care au supraviețuit modele de locuire specifice sfârșitului secolului 19, care astăzi reprezintă mult mai mult decât niște curiozități tipologice arhitecturale. Aceste case, curți și fațade degradate nu ar trebui să constituie un muzeu incomod pentru locuitori și autorități, ci însăși identitatea lor urbană. A alege „în interes public” exclude categoric implementarea unui model anacronic, care presupune desființarea memoriei culturale și comunitare a orașului prin demolarea zidurilor istorice, pentru falsul obiectiv al decongestionării traficului auto.

3. Extinderea Capitalei trebuie să țină cont de principiul dezvoltării metropolitane pluricentrice și al abordării integrate a noilor cartiere.

Zona aflată la malul Lacului Străulești și la marginea cartierelor Bucureștii Noi și Chitila este una dintre zonele care fac obiectul PUZ-urilor recente și care ridică o serie de probleme specifice și reale: suprasolicitarea infrastructurilor urbane, inclusiv a celei de circulații, riscul de blocare a accesului liber la salba de lacuri și la vegetația malurilor, lipsa dotărilor publice și a serviciilor în zonă, dar și presiunea imobiliară care amenință caracterul cartierelor vecine, cu precădere în parcelarea Bazilescu, monument istoric.

Pentru a fi corect implementate, PUZ-urile pentru cartiere noi au nevoie (1) de formularea și comunicarea transparentă a unei viziuni cu obiective strategice și (2) de monitorizare, printr-un comitet civic și profesional (*steering committee*) alcătuit din membri ai societății civile și ai asociațiilor profesionale.

4. Concursul public de idei și soluții trebuie promovat ca modalitate transparentă și democratică de identificare și explorare a temelor urbane cu potențial.

Spațiul public este prin excelență locul de întâlnire și dialog între locuitori, arhitecți și administrație. Amenajarea unor spații publice cu puternică identitate istorică, precum Parcul Romniceanu, nu se poate face unilateral, de către primărie, și aborda ca o problemă tehnică. Concursul de soluții este singurul în măsură să pună problema din mai multe unghiuri, acordând toată atenția cuvenită unui demers complex, cu semnificație culturală. Astfel, tema fundamentată prin studiu istoric și prin participarea comunității locale – în cazul Romniceanu extrem de energică și articulată – are șanse reale să genereze, din partea specialiștilor, soluții pentru creșterea valorii arhitecturale a zonei și implicit a calității vieții.

Contact pentru presă: Nona Beicu nona.beicu@omavision.ro; 0759 035 041

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA - FILIALA TERITORIALA BUCUREȘTI

Sediul: strada Sf. Constantin nr. 32 | 010219 București | România
T: +40 (0)21 303 92 26 | F: +40 (0)21 303 92 26 | E: contact@oar-bucuresti.ro | W: www.oar-bucuresti.ro
Cod fiscal: 14244188 | Banca: BRD | IBAN: RO34BRDE410SV21215944100